

KRÓNIKA

Földrajzi Értesítő 2000. XLIX. évf. 3–4. füzet, p. 187, 243, 263, 284., pp. 311–315

Ünnepi akadémiai ülés a 70 éves Enyedi György tiszteletére

Az MTA Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya, Regionális Tudományos Bizottsága, továbbá a Regionális Kutatások Központja (RKK, Pécs) „A regionális tudomány új eredményei” címmel konferenciát rendezett abból az alkalomból, hogy ENYEDI György akadémikus, az MTA alelnöke nemrég töltötte be 70. életévét. Az Akadémia székházának felolvasótermében 2000. okt. 24-én megtartott tanácskozást GLATZ Ferenc, az MTA elnöke nyitotta meg, aki meleg szavakkal méltatta a nemzetközi hírű, iskolateremtő földrajztudós szakmai érdemeit, majd SZENTES Tamás akadémikus, a IX. Osztály elnöke mondott köszöntőt a tudományszervezésben is élenjáró ENYEDI György tiszteletére.

A szakmai előadások sorát SZIRMAI Viktória, az MTA Szociológiai Kutatóintézetének tudományos tanácsadója indította meg, aki ENYEDI György számos, ma is helytálló megállapítását idézve vázolta fel a városfejlődés nemzetközi trendjeit. A következő előadó SCHWEITZER Ferenc, az MTA FKI igazgatója volt, aki – miután méltatta ENYEDI akadémikusnak a Földrajztudományi Kutatóintézetben eltöltött közel negyedszázados kiemelkedő tudományos tevékenységét – a társadalom és a környezet ENYEDI Gy. által is vizsgált, sokoldalú kapcsolatának néhány, a 21. sz. elején igen aktuális vonatkozásáról beszélt, kiemelve a társadalom környezetátalakító szerepének jelentőségét a természeti katasztrófák (többek között az árvizek) megelőzésében.

Harmadikként CSATÁRI Bálint, az RKK Alföldi Tudományos Intézetének igazgatója értékelte a magyar falvaknak, ill. a vidéki térségeknek a területfejlesztés rendszerében elfoglalt – és az elmúlt évtizedek során gyakran változó – helyét, kiemelve ENYEDI György faluföldrajzi kutatásainak eredményességét.

BERÉNYI István, az MTA FKI tudományos tanácsadója előadásában a kultúrtáj megőrzésének társadalomföldrajzi szempontjaival foglalkozott, rámutatva a tájfeldrajz újabb, immár társadalmi vonatkozású továbbfejlesztésében rejlő széles körű lehetőségekre.

A területi egyensúlyok szerteágazó problémakörét vázolta fel a következő előadó, BARTKE István, az ELTE Regionális Földrajzi Tanszékének tudományos tanácsadója. Elméleti jellegű felszólalásában kiemelten foglalkozott a regionális egyenlőtlenségek kialakulásának, fennmaradásának és újratermelődésének okaival és hazai sajátosságaival.

Rendkívül aktuális kérdéskört taglalt előadásában BARTA Györgyi, az RKK Közép- és Észak-magyarországi Tudományos Intézetének igazgatója. A téma az ipar- és a területfejlesztési politika között a rendszerváltás utáni időszakban kialakult, majd súlyosbodott feszültségek értékelő elemzése volt, amelyből számos tanulság levonható.

ILLÉS Iván, az RKK Dunántúli Tudományos Intézetének tudományos főmunkatársa előadásában széles ívű áttekintést adott a regionális átalakulási folyamatok kelet-közép-európai jellemzőiről, majd PÁLNÉ KOVÁCS Ilona, az RKK DTI igazgatója „Régió és politika” címmel a regionális irányítás politikai feltételrendszerének változásait mutatta be a konferencia résztvevőinek.

A regionális kutatások tudományos eredményeinek a kormányzati munkában való hasznosulásáról beszélt előadásában SZALÓ Péter, a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium köz-igazgatási helyettes államtitkára, aki felsorolta mindazon nehézségeket, amelyek a napi, ill. rövid távú

politikai érdekek és a hosszú távú gondolkodást igénylő, tudományosan megalapozott regionális fejlesztési politika közötti feszültség formájában jelentkeznek.

Az ünnepi ülés ezután rendhagyó módon folytatódott: először HORVÁTH Gyula, az RKK főigazgatója adta át ENYEDI Györgynek a „Regions and Cities in the Global World” c. kötetet, amely a neves tudós külföldi munkatársainak és tisztelőinek tanulmányait tartalmazza. Ezt követően RECHNITZER János, az RKK Nyugat-magyarországi Tudományos Intézetének igazgatója nyújtotta át meleg szavakkal ENYEDI akadémikusnak a „Magyarország területi szerkezete és folyamatai az ezredfordulón” c. tetszetős kiadványt, amelyben az idősebb és fiatalabb geográfus, ill. regionális tudományt művelő nemzedék tanulmányai egyaránt megtalálhatók.

A konferencia végén ENYEDI György megköszönte az elhangzott dicséreteket, majd a rá oly jellemző iróniával sorolta fel azokat a „rossz” tulajdonságait, amelyek nélkülözhetetlenek egy sikereiben gazdag tudományos életpályához. A jelenlévők számára igen hasznos, számos új ismeretet nyújtó szakmai tanácskozás az ülés résztvevői tiszteletére adott fogadással zárult.

TINER TIBOR

Beszámoló a III. Völgységi Konferenciáról

(Bonyhád, 2000. szept. 21–22.)

Immár harmadízben gyűltek össze a Tolna megyei kisvárosban tudományos tanácskozásra Dél-Dunántúl e hagyományokban gazdag tájegységének múltját és jelenét kutató szakemberek: történészek és helytörténettel foglalkozók, nyelvészek és néprajzosok, környezetkutatók és földrajzosok.

A nyolc intézmény (Bonyhád Város Önkormányzata, a Magyar Történelmi Társulat Dél-Dunántúli Csoportja, az MTA Pécsi Akadémiai Bizottsága Város- és Helytörténeti Munkabizottsága, a Pécsi Tudományegyetem Földrajzi Intézete, a Tolna Megyei Önkormányzat Levéltára, a Wosinsky Mór Múzeum, a Völgységi Tájékutató Alapítvány, valamint a Völgységi Múzeum) közös szervezésében „A Völgység huszadik százada – struktúrák és konfliktusok” címmel megrendezett konferenciának a bonyhádi Völgység Múzeum és a helyi Arany Oroszlán Szálloda adott helyet.

A tanácskozást megnyitó OROSZKI István polgármester köszöntője után TÓTH József, a Pécsi Tudományegyetem rektora „Régiók és kistérségek” címmel tartotta meg nyitóelőadását, felhívva a figyelmet a kistérségek 21. sz.-i felértékelődésére, amelyet a területfejlesztési politikáknak is időben fel kell ismerniük – már csak eljövendő Európai Uniói tagságunk miatt is. A konferencia további munkája ezt követően négy, egymást követő szekció keretében folytatódott.

A „Társadalom–gazdaság–politika” nevet viselő *első szekcióban* (elnök: VILIMINÉ KÁPOLNÁS Mária) a kezdő előadást KOLTA László tartotta, aki a Bonyhádöt érintő közigazgatási változásokat tekintette át a település életének 18.–20. sz.-i időszakára vonatkozóan, majd SONKOLY Károly művészettörténész Aigner Sándor építész művének, Ermel-Vojnits Erzsébet bonyhádi mauzóleumának értékeiről beszélt a megjelenteknek.

Ezt követően egy mázai ezermester-feltaláló, Patton János mezőgazdasági technikai szabadalmairól és az innovatív kispolgár életszemléletéről tartott előadást a család kései leszármazottja, PATTON Gábor.

Negyedikként a szekcióelnök asszony, VILIMINÉ KÁPOLNÁS Mária a bonyhádi kazeingyár létrehozásáról, prosperálásáról, majd hanyatlásának történetéről számolt be érdekes szakelőadásában. Elméleti jellegű előadásban boncolgatta a Bonyhád térségében a második világháború után uralomra jutó eszmék és ideológiák alapját, sajátosságait és ütközéseik következményeit LÁSZLÓ Péter történész, majd utolsóként STEIB György egy 1956-os bonyhádi mártírról, Kováts Tiborról rajzolt fel egy megrendítő portrévázlatot, jól érzékeltetve mindazon nehézségeket és konfliktusokat, amelyekkel 1956 októberében a forradalom aktív résztvevőinek szembe kellett nézniük, majd részletezte mindazokat a szenvedéseket is, amelyeken át kellett menniük a megtorlás idején.